

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 15 вересня 2021 р. № 957
Київ

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
№ 483 від 26.04.2022
№ 979 від 30.08.2022}*

Відповідно до частини другої статті 26 Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити **Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти**, що додається.

2. Установити, що під час організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти висновки інклюзивно-ресурсних центрів, видані до набрання чинності цією постановою, є чинними до закінчення строку їх дії або до видачі нового висновку інклюзивно-ресурсним центром в установленому порядку.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2475);

постанову Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 588 “Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 67, ст. 2004).

4. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2022 року.

Прем'єр-міністр України

Д.ШМИГАЛЬ

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 15 вересня 2021 р. № 957

ПОРЯДОК **організації інклюзивного навчання у закладах загальної** **середньої освіти**

1. Цей Порядок визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за інституційною (очною (денною) формою здобуття освіти у закладах загальної середньої освіти (далі - заклади освіти).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можливе застосування дистанційно-очної (змішаної) форми здобуття освіти.

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

Дія цього Порядку не поширюється на спеціальні класи закладів загальної середньої освіти, спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри, крім інклюзивних класів зазначених закладів освіти, створених на період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду).

{Абзац третій пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 30.08.2022}

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - адаптація) - зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами (далі - учні) без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

медіатека - бібліотека цифрових носіїв інформації або комп'ютерного та мультимедійного обладнання, підключеного до Інтернету, що використовується під час освітнього процесу;

модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - модифікація) - зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

оцінка потреби учня в наданні підтримки (далі - оцінка) - процес визначення потреби учня в наданні йому підтримки в освітньому процесі та її рівня;

рівні підтримки - обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб, що надається в закладі освіти;

ресурсна кімната - спеціально облаштована кімната (частина кімнати), що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять).

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють для учнів умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом:

належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення закладів освіти;

підвезення учнів до закладів освіти і у зворотному напрямку;

забезпечення доступності території закладів освіти, будівель, споруд та приміщень для учнів, забезпечення універсального дизайну закладів освіти. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів освіти неможливо повністю привести у відповідність з потребами учнів, здійснюється їх розумне пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості таких учнів, зазначені в їх індивідуальній програмі розвитку;

забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, відповідно до [Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1289 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 2, ст. 85);

облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки;

залучення фахівців (із числа працівників закладу освіти та/або додатково залучених фахівців) для надання корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послуг (допомоги) відповідно до потреб учнів;

забезпечення доступу учнів до Інтернету, а також за потреби до термінального та спеціального допоміжного обладнання.

4. Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється згідно з [Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти](#), затвердженим МОН.

5. Керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром (далі - висновок), утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) для організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами (зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (переміщення)

внаслідок збройної агресії Російської Федерації) до закладу освіти подаються копії документа, що посвідчує особу (в разі наявності) та висновку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

6. За наявності в закладі освіти кількох класів із здобувачами освіти одного року навчання учні розподіляються пропорційно між такими класами з урахуванням рівнів підтримки, визначених згідно з [додатком 1](#), а саме:

не більше одного учня, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;

не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;

не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки.

Учні, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількості таких осіб.

До з'єданого класу (класу-комплекту) учні зараховуються без урахування кількості таких осіб.

За умови наявності в населеному пункті одного закладу освіти учні розподіляються між класами такого закладу освіти без урахування кількості таких осіб.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) гранична кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах, визначена цим Порядком, не застосовується. Заклад освіти не може відмовити в організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами та створенні інклюзивного класу.

{Пункт 6 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

7. Для учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу (далі - команда) та забезпечує її роботу в закладі освіти. До складу команди залучаються фахівці інклюзивно-ресурсного центру, які брали участь у проведенні комплексної оцінки. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) засідання команди можуть проходити в режимі он-лайн та/або у змішаному очно-дистанційному форматі.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

8. Для учнів, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти надається підтримка першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання підтримки першого рівня приймається на основі рішення команди, яка проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання за формою, визначеною [додатком 2](#), або висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Команда проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня, що складається у довільній формі.

Припинення надання підтримки першого рівня здійснюється за рішенням команди та/або письмовою заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня.

9. Для інших учнів рівень підтримки забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

10. Для організації інклюзивного навчання учня команда протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за формою, визначеною [додатком 3](#).

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня та затверджується керівником закладу освіти.

Індивідуальна програма розвитку переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки. Батьки (інші законні представники) учня можуть отримати копію індивідуальної програми розвитку на вимогу.

У разі відрахування, переведення учня до іншого закладу освіти копія індивідуальної програми розвитку подається батьками (іншими законними представниками) учня до закладу освіти, де він продовжує здобуття освіти.

11. Учні відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомога) у вигляді занять.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній чи груповій формі.

Кількість осіб під час групових занять становить від двох до восьми з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (однорідності порушень розвитку, віку тощо).

Проведення занять в індивідуальній формі здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку особи.

Керівник закладу освіти або уповноважена ним особа складає та затверджує розклад проведення (надання) психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг).

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, затверджується керівником закладу освіти і не може призводити до перевантаження учнів.

12. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті, медіатеці закладу освіти.

Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті та медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги).

13. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями із числа педагогічних працівників закладу освіти, педагогічними працівниками вчителями-дефектологами (вчителем-логопедом, сурдопедагогом, тифлопедагогом, олігофренопедагогом), які введені до штату закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти та/або додатково залученими фахівцями, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори. Умови оплати праці за проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) та перелік фахівців, які можуть їх проводити (надавати) у закладах освіти, визначено [Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами](#), затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 19, ст. 531).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття для учнів з особливими освітніми потребами (за умови дотримання безпеки учасників освітнього процесу) можуть проводитися фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) та/або місце роботи внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

{Пункт 13 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

14. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових - від 35 до 40 хвилин.

15. Для учнів може складатися індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план повинен містити, зокрема, інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я учня; клас, в якому він навчається; цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу); інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Форма індивідуального навчального плану визначається закладом освіти.

Індивідуальний навчальний план складається командою за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси), у взаємодії з учнями та/або їх батьками (іншими законними представниками), схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується одним з батьків (іншим законним представником) учня.

16. Інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

17. Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти відповідно до вимог законодавства.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Умови допуску асистента учня до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього визначаються МОН.

18. Для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у закладі освіти можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до [Закону України “Про соціальні послуги”](#) та згідно з державними стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Мінсоцполітики, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою. Керівник закладу освіти створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

19. Тривалість здобуття освіти учнями може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585 “Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти” (Офіційний вісник України, 2003 р., № 17, ст. 776; 2019 р., № 69, ст. 2404; 2020 р., № 87, ст. 2801).

20. Для учнів, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, для проведення занять, вивчення навчальних предметів, курсів, інтегрованих курсів, у тому числі вибіркових, можуть формуватися та функціонувати інклюзивні міжкласні групи.

Під час формування таких груп враховуються індивідуальні програми розвитку. Кількість учнів в інклюзивній міжкласній групі повинна становити не більше дванадцяти. На період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можуть формуватися тимчасові інклюзивні міжкласні групи.

{Абзац другий пункту 20 в редакції Постанови КМ № 483 від 26.04.2022}

Учні за заявою одного з батьків (іншого законного представника) зараховуються до групи подовженого дня. Утворення та організація діяльності груп подовженого дня у державних та комунальних закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до [порядку](#), затвердженого МОН.

21. Оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до [зразків документів про загальну середню освіту](#), затверджених МОН.

22. Заклади освіти організують інклюзивне навчання учнів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Додаток 1
до Порядку

РІВНІ
підтримки в освітньому процесі у закладах загальної середньої
освіти

Рівні надання підтримки	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізм її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Облаштування освітнього середовища	Проведення поточного, семестрового та річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації

Перший рівень

(надає на підставі бся проведення учням з оцінки потреби особли вими освітні ми потреб ами (далі - учні), які мають трудно щі I ступен я прояву (пооди ноки, незнач ні)	на підставі проведення оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти та протоколу про її проведення (додаток 2 до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти) наявність бар'єрів (відповідно до однієї або кількох сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/заємод ії/ ігровій діяльності/ мобільності) в	не створює ся інклюзивн ий клас передбача єть ся: - проведенн я оцінки потреби учня в наданні підтримки освіти - надання учням, які мають труднощі I ступеня прояву, підтримки в освітньому процесі;	без додатков ого фінансува ння	підтримка в освітньому процесі ініціюєть ся та надаєть ся силами та ресурсами закладу освіти за заявою одного з батьків (іншого законного представн ика) учня: керівник закладу освіти утворює команду психолога - педагогічн ого	передбачає: розроблення та виконання індивідуальн ої програми розвитку; - підбір матеріалів, форм роботи під час організації освітнього процесу; - проведення консультацій учасників освітнього процесу із можливим залученням інших фахівців; - посилену увагу з боку психолога	викорис тання загальни х матеріал ів викорис тання загальни х підручни ків фінансув ання закупівлі обладна ння не здійснює ть ся	забезпечу єть ся універсал ьний дизайн закладу освіти	на основі загальних критеріїв оцінювання на основі загальних підходів оцінювання з урахуванням можливості їх адаптації та з урахуванням особливих освітніх потреб учня

закладі освіти	-	супроводу закладу
	проведенн	; освіти до
потреба у	я	учня;
створенні	регулярни	команда
незначних	х нарад-	психолого - створення
приспосувань	консульта	- команди
освітнього	цій	педагогічн психолого-
середовища	педагогіч	ого педагогічног
	них	супроводу о супроводу;
оцінювання	працівник	проводить - не
досягнень	ів закладу	оцінку надаються
	освіти;	розвитку додаткові
	-	учня та корекційно-
	оцінюван	потребу у розвиткові та
	ня	наданні психолого-
	вибраних	підтримки педагогічні
	методів;	першого послуги
	- надання	рівня або (заняття)
	консульта	рекоменду заняття
	тивної	є проводяться
	допомоги	звернутис за розкладом
	корекційн	я для класу
	им	проведенн
	педагогом	я
	,	комплексн
	вчителем-	ої
	логопедом	психолого
	,	-
	практични	педагогічн
	м	ої оцінки
	психолого	розвитку
	м;	особи до
	- надання	інклюзивн
	логопедич	о-
	них	ресурсног
	послуг в	о центру;
	логопедич	на підставі
	них	рішення
	пунктах	команди
	системи	психолого
	освіти	-
	відповідн	педагогічн
	о до	ого
	визначени	супроводу
	х потреб	щодо
	учня	надання
		підтримки
		першого
		рівня,
		складаєтьс
		я
		індивідуал
		ьна

програма
розвитку

Другий
рівень

(надає наявність бар'єрів ся (відповідно до учням, різних сфер які розвитку), що мають перешкоджають трудно успішному щі II функціонуванню ступен (навчання/ я взаємодії/ігровій прояву діяльності/ (трудн мобільності) в ощі закладі освіти легкого ступен потреба у: я - здійсненні прояву) комплексної психолого- педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно- ресурсному центрі; - створенні приспосовань освітнього середовища (індивідуальної програми розвитку, навчального плану учня, дизайну приміщень тощо відповідно до потреб); - допоміжних засобах для навчання, додатковій підтримці; - присутності асистента вчителя	створюють фінансува підтримка ня в розробити та інклюзивн визначає освітнім ий клас ься у процесі індивідуальн підтримка о до на підставі надається потреб заяви індивідуальн за умови учня для одного з наявності проведен батьків навчальний висновку ня (іншого план (за інклюзивн (надання) законного наявності) о- корекційн представн ресурсног о- іка) учня о центру розвитков та передбачає про их та висновку комплекс психолог про ну о- комплексн психолого педагогіч у - них психолого педагогіч занять - ну оцінку (послуг), педагогічн підтримка розвитку оплати у оцінку педагогічних особи послуг розвитку працівників передбача асистента особи, ється: вчителя наданого та інклюзивн - закупівлі о- проведенн допоміжн ресурсним я их засобів центром консульта для цій навчання учасників освітнього забезпечу процесу з ються фахівцями доплати інклюзивн відповідн о- о до ресурсног Закону о центру; України - "Про розроблен повну ня загальну індивідуа середню льної освіту" та програми постанов розвитку, и індивідуа Кабінету льного Міністрів України	необхідно викорис забезпечу на основі розробити та тання ється загальних виконати загальни універсал критеріїв індивідуальн х ьний оцінювання з у програму підручни дизайн, у розвитку та ків для разі адаптації умов індивідуальн навчанн неможли проведення ий я, вості оцінювання з навчальний адаптаці його урахуванням план (за я забезпече особливих наявності) загальни ння - освітніх учня х розумне потреб учня передбачає ів та ванья, під час ся: підручни облаштув проведення - адаптація ків, ання оцінювання змісту зокрема ресурсної враховуються навчання; надруко кімнати адаптація ваних ваних процедури за - методична шрифто часом та підтримка м Брайля змістом педагогічних або (наприклад: працівників збільшен збільшення закладу им часу на освіти шрифто виконання - м завдань); консультації відповід зміна методів учасників но до тестування освітнього потреб (формування процесу з учня завдань в фахівцями забезпеч аудіоформаті, інклюзивно- ення збільшеним ресурсного учня шрифтом, центру, допоміж шрифтом зокрема ними Брайля тощо) педагогічним засобам и и для працівникам навчанн и закладів я спеціальної відповід освіти; но до - посилена визначен увага з боку их психолога потреб закладу закупівл освіти; я обладна

навчально від 25
 го плану серпня
 учня 2004 р. №
 (відповідн 1096
 о до “Про
 потреби); встановле
 ння
 - розміру
 проведенн доплати
 я (надання) за окремі
 корекційн види
 о- педагогіч
 розвитков ної
 их та діяльност
 і”
 психолого (Офіційн
 - ий вісник
 педагогіч України,
 них занять 2004 р.,
 (послуг) № 34, ст.
 надається 2263)
 можливіст
 ь
 забезпече
 ння:
 -
 допоміжн
 ими
 засобами
 для
 навчання;
 - іншою
 підтримко
 ю
 відповідн
 о до
 потреб і
 можливос
 тей
 (соціальн
 их послуг
 тощо);
 -
 асистенто
 м вчителя
 відповідн
 о до
 потреб

- створення ння на
 команди 10
 психолого- відсотків
 педагогічног загально
 о супроводу ї суми
 надається до фінансов
 двох ої
 корекційно- підтрим
 розвиткових ки
 та
 психолого-
 педагогічних
 занять на
 тиждень
 заняття за
 розкладом
 класу та
 додаткові
 корекційно-
 розвиткові та
 психолого-
 педагогічні
 заняття (за
 окремим
 розкладом)
 призначаєсь
 я асистент
 вчителя

(надаєть ся учням, які мають трудно щі III ступен я прояву (трудн ощі помірн ого ступен я прояву)	наявність бар'єрів (відповідно до різних сфер розвитку), що перешкоджають успішному функціонуванню (навчанню/взаємодії/ ігровій діяльності/ мобільності) в закладі освіти потреба у: здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі;	створюють фінансува підтримка ня в розробити та виконати індивідуальн у програму розвитку та індивідуальн ї середньо ї освіти та навчальн них розумне адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);	необхідно розробити та виконати індивідуальн у програму розвитку та індивідуальн ї середньо ї освіти та навчальн них розумне адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);	я ється загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуально го навчального плану (за наявності) та можливості адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);	на основі загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуально го навчального плану (за наявності) та можливості адаптації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня; під час проведення оцінювання враховуються адаптація процедури оцінювання за часом та змістом (наприклад: збільшення часу на виконання завдань);	
- створенні приспосовань освітнього середовища	- розроблен ня індивідуа	забезпечу ються доплати відповідн	інклюзивн о- ресурсног о центру	- посилена увага з боку психолога	закупівл я обладна ння на	зміна методів тестування (формування завдань в

(індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану учня, адаптації змісту навчання, дизайну приміщень тощо);	льної програми розвитку та індивідуального навчального плану учня;	о до Закону України “Про повну загальну середню освіту” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263)	за погодженням з батьками (іншими законними представниками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня	закладу освіти; - створення команди психолого-педагогічного супроводу; - проведення відповідно до потреб учня занять з розвитку слухового та зорового сприймання, альтернативної комунікації, соціально-побутового орієнтування тощо; - залучення ерготерапевта, психолога (поведінкового терапевта) тощо відповідно до визначеної потреби;	20 відсотків загальної суми фінансової підтримки	аудіоформаті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо)
- допоміжних засобах для навчання;	- проведення (надання) корекційних та психологічних занять (послуг);					
- додатковій підтримці;	о-розвиткових та психологічних занять (послуг);					
- присутності асистента вчителя	психологічних занять (послуг);					
можлива потреба в присутності асистента учня	психологічних занять (послуг);					

мови
тощо);
-
забезпече
ння
допоміжн
ими
засобами
для
навчання;
-
можливіст
ь
забезпече
ння
асистенто
м вчителя

надається до
чотирьох
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень
заняття за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
занять за
розкладом
класу та
додаткових
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять

(за окремим
розкладом)
відповідно до
індивідуальн
ої програми
розвитку

призначаєтьс
я асистент
вчителя

асистент
учня
призначаєтьс
я відповідно
до
визначених
потреб

Четвер
тий
рівень

(надає наявність бар'єрів створює фінансува підтримка необхідно адаптаці забезпечу на основі
ся (відповідно до ся ння в розробити та я ється загальних
учням, різних сфер інклюзивн визначаєт освітньом виконати підручни універсал критеріїв
які розвитку), що ий клас ься у процесі індивідуальн ків для ьний оцінювання з
мають перешкоджають відповідн надається у програму закладів дизайн та урахуванням
трудно успішному о до на підставі розвитку та загально у разі індивідуально

щі IV ступеня прояву (труднощі тяжкого ступеня прояву)	функціонуванню (навчання/взаємодії/ігровій діяльності/ мобільності) в закладі освіти потреба у: здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в інклюзивно-ресурсному центрі;	підтримка потреб учня для проведення (надання) корекційн розитков их та психолог о-педагогіч ну психолог о-педагогіч ну оцінку розвитку особи передбачається: консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивн о-ресурсног о центру; розроблен ня індивідуа льної програми розвитку та індивідуа льного плану учня; проведення (надання) корекційн о-розитков их та психолог	потреб заяви одного з батьків (іншого законного представн ика) учня висновку про комплексн у психолог о-педагогіч ну оплати послуг асистента вчителя, наданого інклюзивн о-ресурсним центром заклад освіти за рішенням команди психолог о-педагогіч ого супроводу із залучення м до неї представн ика інклюзивн о-ресурсног о центру за погодженн ям з батьками (іншими законними представн иками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного	заяви одного з батьків (іншого законного представн ика) учня висновку про комплексн у психолог о-педагогіч ну оплати послуг асистента вчителя, наданого інклюзивн о-ресурсним центром заклад освіти за рішенням команди психолог о-педагогіч ого супроводу із залучення м до неї представн ика інклюзивн о-ресурсног о центру за погодженн ям з батьками (іншими законними представн иками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного	індивідуальн ий навчальний план (за наявності) учня передбачаєть ся: модифікація або адаптація змісту навчання; - можлива зміна результатів навчання; - проведення відповідно до потреб учня занять з жестової мови та розвитку слухового сприймання, просторового орієнтування, тактильного сприймання, альтернативн ої комунікації, соціально- побутового орієнтування тощо; - можливе використанн я альтернативн их методів навчання та занять з самообслугов ування; - залучення ерготерапевт а, психолога (поведінково го терапевта) тощо	ї середньо ї освіти та матеріал ів (у тому числі надруко ваних шрифто м Брайля або збільшен им шрифто м), викорис тання підручни ків для учнів з особлив ими освітнім и потреба ми і матеріал ів додатков і навчальн і матеріал и для опанува ння освітньої програми, в тому числі ігрові спеціаль не обладна ння, допоміж ні засоби навчанн я відповід но до	неможли вості його забезпече ння - розумне пристосу вання, облаштув ання ресурсної кімнати, облаштув ання місця навчання, закупівля індивідуа льних засобів відповідн о до потреб освітніх потреб учня здійснення адаптації процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня	го навчального плану (за наявності) та можливості адаптації/ модифікації умов проведення процедури оцінювання з урахуванням особливих освітніх потреб учня здійснення адаптації процедури оцінювання за часом та змістом відповідно до потреб учня, що включає: використання доступних форм викладу інформації (шрифтом Брайля, письмових чи усних завдань тощо); використання засобів альтернативно ї комунікації під час формування завдань; адаптація/мод ифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру

- педагогічних занять (послуг);	загальну середню освіту” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096	суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня	відповідно до визначених потреб;	визначених потреб	оцінювання тощо
- адаптація або модифікація змісту навчання;	“Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263)		- використанн я спеціальних методів, технологій та прийомів під	закупівл я обладнання на 35 відсотків загальної суми фінансової підтримки	тести повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета
- забезпечення учня іншою додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);			тому числі застосування жестової мови, шрифту Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо;		
- забезпечення допоміжними засобами для навчання;			- методична підтримка працівників закладу освіти		
- забезпечення додатковими послугами (асистента учня тощо);			- консультації учасників освітнього процесу з педагогічними працівниками і інклюзивно-ресурсного центру чи іншими фахівцями;		
- використання спеціальних методів, технологій та прийомів,			- консультації з педагогічними працівниками і спеціальних		

зокрема
вивчення
жестової
мови,
використа
ння
альтернат
ивних
методів
комунікац
ії;

-
можливіст
ь
забезпече
ння
асистенто
м вчителя

закладів
освіти;

- посилена
увага із
сторони
психолога
закладу
освіти до
батьків
(інших
законних
представникі
в) учня,
інших
учасників
освітнього
процесу
надається до
шести
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень

заняття за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
основних
занять за
розкладом
класу, деяких
предметів за
індивідуальн
им
розкладом
та/або
додаткових
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять (за
окремим
розкладом)
відповідно до
індивідуальн
ої програми
розвитку

призначається
я асистент
вчителя

асистент
учня
призначається
я відповідно
до
визначених
потреб

П'ятий
рівень

(надає наявність бар'єрів створює фінансува підтримка необхідно підручни забезпечу на основі
бся (відповідно до ся ння надається розробити та ки для ється загальних
учням, різних сфер інклюзивн визначає на підставі виконати учнів з універсал критеріїв
які розвитку), що ий клас ься заяви індивідуальн особлив ьний оцінювання з
мають перешкоджають підтримка о до батьків одного з у програму ими дизайн та урахуванням
трудно успішному надається потреб (інших індивідуальн и освітнім у разі індивідуально
щі V функціонуванню за умови учня для законних представн навчальний ми і вості навчального
ступен (навчання/ наявності проведено представн навчальний ми і його плану (за
я взаємодії/ігровій висновку ня иків) учня план (за навчальн забезпече наявності) та
прояву діяльності/ інклюзивн (надання) та наявності) і ння - можливості
(трудн мобільності) в о- корекційн висновку учня матеріал розумне адаптації/
оці найтяж о- про о- розвитков комплексн передбачаєть и пристосу модифікації/
чого потреба у: о центру розвитку комплексн ся: надають вання умов
ступен - здійсненні комплекс ну психолог психолого - адаптація ся облаштув проведення
я комплексної психолого педагогіч педагогічн та/або додатков ання процедури
прояву) педагогічної - педагогіч них у оцінку модифікація і ігрові ресурсної оцінювання з
оцінки розвитку педагогіч занять розвитку (послуг), особи, навчальн і кімнати урахуванням
особи в інклюзивно- розвитку оплати наданого особи, навчання; і облаштув особливих
ресурсному розвитку особи послуг інклюзивн результати навчання; і облаштув освітніх
центрі; передбача асистента о- асистента о- змін результатів навчання; спеціаль навічання здійснення
- створенні вчителя, ресурсним о- проведення обладна закупівля адаптації
приспосувать закупівлі центром - проведення обладна індивідуа процедури
освітнього допоміжн заклад відповідно до ння, льних оцінювання за
середовища проведенн их засобів заклад потреб учня допоміж засобів часом та
(індивідуальної я для освіти за занят з жестової мови та засобів змістом
програми консульта навчання, рішенням команди мови та навчання відповідно до
розвитку, цій фінансува команди мови та навчання для потреб учня,
індивідуального учасників ння психолого розвитку я що включає:
навчального освітнього засовни - слухового відповід -
плану учня, процесу з ком педагогічн сприймання, но до використання
адаптації і фахівцями соціальни ого просторового визначен доступних
модифікацій інклюзивн х послуг, із супроводу орієнтування, их форм викладу
змісту навчання, о- фінансува залучення сприймання, потреб інформації
дизайну ресурсног ння м до неї альтернативн закупівл (шрифтом
приміщень тощо); о центру; засовни представн ої я Брайля,
ком ком ої обладна письмових чи

- допоміжних засобах для навчання;	- розроблені індивідуальні програми розвитку та індивідуального навчального плану;	облаштування освітнього середовища забезпечуються доплати відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності” (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263)	іка інклюзивно-ресурсного центру за погодженням з батьками (іншими законними представниками) учня може змінювати рівень підтримки в межах одного суміжного рівня підтримки з урахуванням кращих інтересів учня	комунікації тощо; - можливе використання альтернативних методів навчання; - проведення занять з самообслуговування; - залучення ерготерапевта, психолога (поведінкового тощо відповідно до визначених потреб; - використанн	ня на 35 відсотків загальної суми фінансової підтримки	усних завдань тощо); - використання засобів альтернативної комунікації під час формування завдань
- інших додаткових послугах та пристосування (наявність ресурсної кімнати тощо);	- проведення (надання) корекційно-розвиткових та психологічних педагогічних занять (послуг);	- адаптація змісту навчання забезпечення учня іншою додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);	- адаптація/модифікація завдань з урахуванням способу їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо	- використанн	-	тести повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета
- присутності асистента вчителя, асистента учня	- проведення (надання) корекційно-розвиткових та психологічних педагогічних занять (послуг);	- адаптація змісту навчання забезпечення учня іншою додатковою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);	- використанн	я спеціальних методів, технологій та прийомів під час занять, у тому числі застосування жестової мови, шрифту Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо;	-	-
	- забезпечення допоміжними засобами			- методична підтримка педагогічних працівників закладу освіти		
				- консультації учасників освітнього		

для
навчання;

-
можливіст
ь
забезпече
ння
асистенто
м вчителя;

-
використа
ння
спеціальн
их
методів,
технологі
й та
прийомів,
зокрема
вивчення
жестової
мови,
використа
ння
альтернат
ивних
методів
комунікац
ії;

-
забезпече
ння
додаткови
ми
послугами
(асистента
учня
тощо)

процесу з
фахівцями
інклюзивно-
ресурсного
центру;

-
консультації
з
педагогічним
и
працівникам
и
спеціальних
закладів
освіти;

- посилена
увага з боку
психолога до
батьків
(інших
законних
представникі
в) учня,
інших
учасників
освітнього
процесу

надається до
восьми
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень

навчання за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
закладу
освіти
відповідно до
індивідуальн
ої програми
розвитку з
обов'язковим
періодичним
включенням
учня в
освітній

процес,
відвідування
учнем
заходів із
позашкільної
діяльності з
метою
соціалізації

призначаєсь
я асистент
вчителя та
асистент
учня

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 483 від 26.04.2022, № 979 від 30.08.2022}

Додаток 2
до Порядку

ПРОТОКОЛ оцінки потреби учня в наданні підтримки у закладі освіти

Додаток 3
до Порядку

Індивідуальна програма розвитку

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 30.08.2022}

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти
Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Протокол, Програма від 15.09.2021 № 957

Редакція від **06.09.2022**, підстава — [979-2022-п](#)

Постійна адреса:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/957-2021-%D0%BF>

Законодавство України
станом на 23.04.2024

чинний

957-2021-p

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f509138n95.docx](#) від 21.09.21 17:00, 15 кб
- Сигнальний документ — [f509138n111.docx](#) від 13.09.22 11:10, 24 кб

Публікації документа

- Урядовий кур'єр від 16.09.2021 — № 179
- Офіційний вісник України від 01.10.2021 — 2021 р., № 76, стор. 106, стаття 4774, код акта 107263/2021